

ВІД МАРКА

СВЯТА ЄВАНГЕЛІЯ

Іоан Хреститель

1 Початок Євангелії Ісуса Христа, Сина Божого. ²Як написано у пророка Ісаї:

«Послухай! Посилаю посланця свого
Поперед Тебе.
Він підготує дорогу Тобі».

Малахія 3:1

³ «Голос лунає в пустелі і кличе:
«Приготуйте дорогу для Господа;
Зробіте прямими шляхи Його».

Ісаія 40:3

⁴Явився Іоан, що хрестив людей у пустелі, проповідуючи хрещення на покаяння для прощення гріхів. ⁵Уся Юдея і всі мешканці Єрусалиму виходили до нього і хрестилися від нього в річці Йордан, визнаючи гріхи свої. ⁶Іоан носив вбрання з верблюжої вовни, підперезане шкіряним паском, і їв він сарану та дикий мед. ⁷Він проповідував: «Могутніший, ніж я, іде за мною. Я не гідний навіть схилитися й розв'язати ремінці Його сандалій. ⁸Я хрещу вас водою, а Він хреститиме Духом Святим».

Хрещення Ісуса

⁹Саме в ті дні Ісус пішов із Назарету Галилейського й охрестився в Іоана у річці Йордан. ¹⁰Тільки-но вийшовши з води, Він побачив, як небеса розверзлися, й Дух зійшов на нього в подібні голуба. ¹¹І голос пролунав з небес: «Ти Син Мій Улюблений, Ти догодив Мені».

¹²Тоді ж Дух відіслав Його до пустелі. ¹³І перебував Він у пустелі протягом сорока днів. І спокушав Його сатана. Жив Він серед диких звірів, і ангели дбали про Нього.

Ісус проповідує Євангелію

¹⁴Після ув'язнення Іоана Ісус прийшов до Галилеї і проповідував Добру Звістку Божу. ¹⁵Він казав: «Збувся час. Царство Боже близько. Покайтеся та увіруйте в Добру Звістку!»

Ісус призиває перших учнів

¹⁶Ідучи повз Галилейське озеро, Він побачив Симона й Симонового брата Андрія, які закидали невід в озеро, бо були рибалками. ¹⁷Сказав їм Ісус: «Ідьте услід за Мною, і Я навчу вас стати ловцями людей». ¹⁸І вони одразу полишили неводи й подалися за Ним. ¹⁹Потім Він пішов далі й побачив Зеведеевого сина Якова та його брата Іоана, які в човні готували неводи. ²⁰Він тут же гукнув їх. То вони залишили в човні свого батька Зеведея з робітниками й вирушили за Ісусом.

Вигнання нечистого в Капернаумі

²¹І прийшли вони до Капернауму. Наступної суботи Ісус прийшов до синагоги й почав навчати людей. ²²Вони були збентежені тією наукою, оскільки Він навчав їх як людина, що має владу, а не як книжник. ²³У тій синагозі був присутній чоловік, одержимий злим духом. Раптом він закричав: ²⁴«Що тобі потрібно від нас, Ісусе з Назарету? Ти прийшов, щоб погубити нас? Я знаю, хто ти є: Божий святий».

²⁵Та Ісус наказав йому: «Вгамуйся й вийди з нього». ²⁶Тут нечистий почав колотити чоловіка в падучій, закричав, і з криком тим нечистий дух вийшов із нього. ²⁷І всі були приголомшені та й почали питати одне одного: «Що це? Нове вчення, ще й могутнє! Він навіть злим духам наказує, і ті слухаються Його!» ²⁸Чутка про Нього хутко поширилася по всіх усядах у Галилеї.

Зцілення недужих

²⁹Разом із Яковом та Іоаном вони залишили синагогу й попрямували до оселі Симона й Андрія. ³⁰Симонова теща лежала в пропасниці, то вони тут же Йому про неї сказали. ³¹Ісус підійшов до неї, взяв її за руку й підвів. Пропасниця залишила жінку й вона почала прислужувати їм.

³²Коли настав вечір, після заходу сонця, до Нього привели всіх хворих і одержимих нечистим. ³³Усе місто зібралось під дверима. ³⁴Багатьох недужих на різні хвороби Він зцілив. І з багатьох вигнав демонів. Та говорити тим нечистим духам Він не дозволяв, бо вони знали, хто Він такий.

³⁵Рано-вранці, до схід сонця, Він залишив оселю, усамітнився в безлюдному місці й там творив молитву. ^{36–37}А Симон і ті, що були з ним, пішли шукати Ісуса, і знайшли Його, і звернулися до Нього: «Всі Тебе шукають». ³⁸Але Ісус відповів їм: «Ми мусимо йти до інших міст, щоб Я міг проповідувати й там, бо саме для цього Я прийшов». ³⁹Так Він мандрував Галилеєю, проповідуючи в синагогах та виганяючи демонів.

Очищення прокаженого

⁴⁰І прийшов до Нього прокажений, і впав перед Ним на коліна, і молив Його про допомогу. Він сказав Ісусу: «Якщо воля Твоя, Ти можеш зцілити мене». ⁴¹Переїнявшись, Ісус простяг руку, доторкнувся до недужого і сказав: «Моя воля. Очисться». ⁴²Тієї ж миті проказа зійшла з нього і він став чистим. ⁴³Ісус відіслав його, суворо застерігши при тому: ⁴⁴«Дивися ж, нікому нічого не кажи, а піди й покажися священику та принеси офіру за своє очищення, як наказував Мойсей. Це буде свідоцтвом для всіх»¹.

⁴⁵Але той чоловік пішов і почав повсюди розповідати про все. Через те Ісус більше не міг відкрито ввійти у місто, а залишався в безлюдних місцях, і люди приходили до Нього звідусіль.

Зцілення паралізованого

2 За кілька днів повернувся Ісус до Капернауму, і по місту чутка пішла, що Він

був дома. ²Зібралось так багато людей, що місця не вистачало навіть за дверима. Ісус говорив їм Своє слово. ³Аж надійшов гурт із паралізованим чоловіком, якого четверо несли на ношах. ⁴Вони не могли пронести чоловіка до Ісуса крізь натовп, тож розібрали дах будинку, де був Ісус, і спустили до кімнати ноші, на яких лежав паралізований. ⁵Коли Ісус побачив, як сильно вони вірять, Він сказав немічному: «Сину, твої гріхи прощені».

⁶Там сиділи деякі книжники, й вони подумали про себе: ⁷«Як Він може казати таке! Він богохульствує! Хто годен прощати гріхи, крім самого Бога?»

⁸Ісус одразу взяв, що вони думали про себе і сказав їм: «Чому ви так думаете? ⁹Що легше — сказати паралізованому: «Твої гріхи прощені», чи сказати: «Встань! Візьми свої ноші і йди»? ¹⁰Але Я доведу, що Син Людський має владу на землі прощати гріхи». І Він звернувся до паралізованого: ¹¹«Кажу тобі: Встань! Візьми свої ноші і йди додому». ¹²І той встав, і тут же забрав свої ноші, і на очах у всіх пішов собі. То всі були приголомшені. Вони славили Бога і казали: «Ми ніколи не бачили нічого подібного».

Ісус призиває Левія

¹³І знову вийшов Ісус до озера. Увесь натовп вийшов до Нього, і Він навчав їх. ¹⁴По дорозі Він побачив у митниці Левія, сина Алфієвого. Ісус сказав йому: «Іди за Мною». То Левій встав і вирушив за Ісусом.

¹⁵Згодом Ісус обідав у Левія вдома, а з Ним і Його учнями сиділи за столом багато збирачів податей та грішників. Адже чимало було Його послідовників.

¹⁶Коли книжники, які належали до секти фарисеїв² побачили, що Ісус обідає з грішниками та збирачами податей, вони запитали Його учнів: «Чому Він сидить за одним столом зі збирачами податей і грішниками?»

¹⁷Ісус почув і відповів їм: «Не здоровим потрібен лікар, а хворим. Я прийшов, щоб покликати не праведників, а грішників».

²Фарисеї члени юдейської релігійної групи, які казали, що вони точно виконують усі юдейські закони і традиції.

¹Вірш 44 Левит 14:1–32.

Про піст

¹⁸На той час учні Іоана та фарисеї постилися. Ісуса спитали: «Чому учні Іоана та фарисеї дотримуються поста, а Твої учні не постяться?»

¹⁹Ісус відповів на те: «Чи бачили ви колись, щоб друзі нареченого постилися на весіллі, поки наречений ще серед них? ²⁰Але прийде час, коли молодого заберуть від них, і тоді вони почнуть піст. ²¹Ніхто не ставить латки з неусадженої тканини на старий одяг. Якщо хтось зробить це, то нова латка збіжиться й відірветься від старої тканини і діра буде ще більшою. ²²Ніхто не наливає молоде вино в старі міхи. Бо воно їх розірве, і ви втратите як вино, так і міхи. Ні, для нового вина потрібні нові міхи.»

Про суботу

²³Якось ішов Ісус у суботу житнім полем. А учні по дорозі почали зривати колоски. ²⁴То фарисеї загукали до нього: «Поглянь, чому вони роблять те, що в суботу робити не годиться?»

²⁵Ісус відповів їм: «Хіба ви не читали, що робив Давид, коли довелося йому і тим, хто був з ним, потерпати від нужди та голоду? ²⁶Як зайшов він до Божого дому, коли первосвященником був Авіатар. Як він там їв хліби, принесені на офіру Богові, — хліби, що їх мали право їсти тільки священники. А Давид ще й дав супутникам своїм хліба. ²⁷Затямте ж: субота створена для людини, — закінчив Ісус, — а не людина для суботи ²⁸Тож Син Людський — Господь і над суботою».

Зцілення сухорукого в суботу

ЗІ знову Він прийшов до синагоги. Там був чоловік з усохлою рукою. ²А дехто уважно пильнував за Ісусом, аби мати підставу звинуватити Його в тому, що Він зціляє того чоловіка в суботу.

³Ісус сказав сухорукому: «Встань перед усіма». ⁴А тоді звернувся до тих, хто стежив за ним: «Що законно: творити добро чи зло у суботу? Рятувати життя чи вбивати?» Та вони змовчали. ⁵Ісус суворо подивився на них, повен скорботи через їхню впертість. Він сказав чоловікові: «Простягни руку». Той простягнув руку, й вона зцілилася. ⁶Тоді фарисеї пішли й почали змовлятися з

іродіанцями проти Ісуса, як вони можуть Його знищити.

Учні гуртуються навколо Ісуса

⁷⁻⁸Ісус і Його учні пішли до озера. А за ними сунув величезний натовп із Галилеї, з Юдеї, з Єрусалима, з Ідумеї, з-за Йордану, з-довкола Тира і Сидона. Всі ці люди прийшли до Ісуса, оскільки почули про діяння Його. ⁹Була така тіснява, що Він наказав учням приготувати для Нього невеликого човна, аби не задавили Його. ¹⁰Він багатьох зцілив, тож усі хворі намагалися протовпитися, щоб доторкнутися до Нього.

¹¹Коли ж нечисті духи бачили Його, то падали долілиць перед Ним і вигукували: «Ти Син Божий». ¹²А Він їх суворо попереджав, щоб не розголошували, хто Він такий.

Вибір дванадцяти апостолів

¹³⁻¹⁵І піднявся Ісус на гору й покликав за Собою кого хотів. Вони піднялися до Нього. Він обрав дванадцятьох і назвав їх апостолами Своїми, щоб могли вони бути поруч із Ним і щоб міг Він послати їх проповідувати. І наділив Він їх владою виганяти демонів. ¹⁶⁻¹⁹Отже, Він призначив дванадцятьох: Симона (якому Він дав ім'я Петро), Якова сина Зеведеєвого і брата Якова Іоана (яким Він дав імена Воанергес, що означає «сини грому»), Андрія, Пилипа, Варфоломія, Матвія, Хому, Якова сина Алфієвого, Тадея, Симона Зілото та Юду Іскаріота, котрий Його і зрадив.

Фарисеї звинувачують Ісуса в тому, що Він одержимий нечистим духом

²⁰І вирушив Ісус додому. І знову зібрався натовп, аж Ісус і учні Його навіть попоїсти не могли. ²¹А рідні Ісуса, почувши про це, вийшли назустріч, щоб забрати Його, бо люди казали, що Він навіжений.

²²Книжники, що прийшли з Єрусалиму, казали: «В Нього вселився Вельзевул!¹ Він виганяє демонів владою володаря демонів!» ²³Ісус погукав їх і заговорив до них притчами: «Як може сатана² виганяти

¹Вельзевул — одне з імен володаря демонів, нечистої сили.

²Сатана — те ж саме, що й Вельзевул.

сатану? ²⁴Якщо царство розділиться й почнуться усобиці, таке царство не зможе вціліти. ²⁵Якщо брат повстане на брата, така родина не зможе вціліти. ²⁶Так само й сатана: якщо почне боротися сам із собою, то не вціліти йому, настане йому кінець. ²⁷Ясна річ, ви не зможете вдертися до хати дужого чоловіка й пограбувати його майно, якщо спершу дужого чоловіка не зв'яжете. ²⁸Істинно кажу вам: людина може дістати прощення всіх своїх гріхів та всіх своїх блюзнірств. ²⁹Але той, хто зневажає Духа Святого, ніколи не діждеться прощення. Більше того — на ньому лежатиме вічний гріх». ³⁰Так відповів Ісус тим, хто казав: «Він одержимий нечистим духом».

Ісусова родина

³¹Прийшли були Ісусові матір та брати. Вони зупинилися надворі й попросили погукати Його. ³²Навколо Нього сиділи люди і сказали Йому: «Поглянь! Твоя мати, брати Твої і сестри надворі питають Тебе».

³³У відповідь Він сказав: «Хто є Моєю матір'ю і Моїми братами?» ³⁴Він обвів поглядом усіх, хто сидів навколо Нього й повів далі: «Ось вони, Моя мати і брати Мої! ³⁵Хто волю Божу виконує, той і є братом Моїм, і сестрою, і матір'ю.»

Ісус навчає притчами

4І знову Ісус почав навчати на березі озера. І там навколо Нього зібрався величезний натовп, тому Він сів у човен, що на озері, а люди всі стояли перед Ним на березі. ²І Він багато чого навчав їх, розмовляючи притчами.

Притча про сіяча

³І навчаючи, Він говорив: «Послухайте! Селянин вийшов сіяти. ⁴І сталося так, що деякі зерна впали при битій дорозі, налетіли птахи і склювали їх. ⁵Інші зерна впали на кам'яну породу, де землі було мало. Вони швидко проросли, оскільки лежали неглибоко. ⁶І коли зійшло сонце, воно обпало паростки. І ті засохли, бо не мали коріння. ⁷Інші зерна впали серед теренів. Терни вигналися й заглушили паростки, і ті не дали врожаю. ⁸Ще інше зерно впало на добру землю і проросло, і виростило, і колос налився, і вродив у тридцять, у шістьдесят

і навіть у сто разів». ⁹І Він сказав далі: «Той, хто має вуха, нехай почує».

Пояснення притчі про сіяча

¹⁰Коли натовп залишив Ісуса, то дванадцять апостолів та інші Його послідовники запитали Його про притчі. ¹¹⁻¹²І Він їм сказав: «Вам дана таємниця Царства Божого. А для тих, хто назовні, все в притчах,

«бо вони дивилися, дивилися, але не бачили,
бо вони слухали, слухали, але не розуміли.
А інакше навернулися б, й були б прощені».

Ісая 6:9-10

¹³І Він сказав їм: «Хіба ви не зрозуміли цієї притчі? Як же ви зрозумієте інші притчі? ¹⁴Сіяч сіє Слово. ¹⁵Одні люди — як ті зерна при дорозі, де Слово посіяне. Як тільки чують його, з'являється сатана і віднімає посіяне в них Слово.

¹⁶Інші — як зерна, кинуті у кам'янистий ґрунт. Коли вони чують Слово, то одразу сприймають його з радістю. ¹⁷Але вони не мають коріння, і їх вистачає не надовго. Коли починаються гоніння чи переслідування через Слово, вони швидко зрікаються своєї віри.

¹⁸⁻¹⁹Інші нагадують зерно, що попало між терни. Це ті, що чують Слово, але приходять клопоти земні, спокуса багатства та інші бажання і душать Слово, і воно не дає плодів.

²⁰Ще інші — мовби зерно, що впало в добру землю. Це ті, що чують Слово, і приймають його, і дають щедрий врожай: у тридцять, у шістьдесят, а то й у сто разів».

Не приховуйте світла

²¹І сказав їм Ісус: «Невже ви заносите в приміщення світильник для того, щоб поставити його під посудину або під ліжку? Чи, може, все ж таки для того, щоб поставити його на підставку? ²²Адже немає нічого прихованого, що не відкрилося б, і немає нічого таємного, на що не пролилося б світло. ²³Хто має вуха — нехай почує». ²⁴І далі Він сказав: «Глибоко обмірковуюте те, що ви чуєте. Якою мірою будете міряти, такою відміряють і вам, і ще й додадуть».

²⁵Бо хто має, додасться йому, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має».

Про Царство Боже

²⁶І Він сказав: «Таким є Царство Боже: Чоловік висіває в землю зерно. ²⁷Він спить ночами й щоранку прокидається, а зерно пускає пагони й росте — він навіть не знає, як. ²⁸Земля сама творить зерно — спершу стеблину, потім суцвіття, і нарешті — повен колос. ²⁹Коли збіжжя визріває, чоловік негайно береться за серп, бо настали жнива».

Притча про гірчичне зерно

³⁰І Він сказав: «З чим іще порівняти Царство Боже? Яку притчу нам використати? ³¹Це як гірчичне зернятко. Воно є найменшою зерниною, як його у землю висівають. ³²Та коли воно пускає паросток і виростає, то стає найбільшою рослиною серед усієї городини — з такими розлогими гілками, що птахи небесні можуть гніздитися в її затінку».

³³І багатьма притчами на зразок цієї Він доносив до них Слово — стільки, скільки могли вони зрозуміти. ³⁴Ісус завжди говорив до людей притчами. Тільки тоді, коли учні Його зоставалися самі, Він їм усе пояснював.

Ісус вгамовує бурю

³⁵Увечері того дня Ісус сказав своїм учням: «Нумо, перепливемо на той бік». ³⁶Вони залишили натовп і забрали Його з собою у човен. Там були ще й інші човни з ними.

³⁷Налетів штормовий вітер, хвилі перехлюпували через борт, човен уже був майже повен води. ³⁸Але Ісус на кормі спав собі на подушці. Вони збудили Його й кажуть: «Учителю, невже тобі байдуже, що ми гинемо?» ³⁹Тоді Він прокинувся, вгамував вітер і наказав хвилям: «Тихо! Заспокойтеся!» І вітер вщух, і запала велика тиша. ⁴⁰І звернувся Він до учнів Своїх: «Чого ви злякалися? Чи ви ще не маєте віри?» ⁴¹Але вони були страшенно налякані й перемовлялися між собою: «Хто ж Він такий, що навіть вітер і хвилі морські підкоряються Йому?»

Зцілення біснуватого

⁵І припливли вони на протилежний бік озера до землі Гарасинської¹. ²Тільки-но Ісус зійшов з човна, як назустріч Йому з-за гробниць вийшов чоловік, одержимий нечистим. ³⁻⁴Він жив серед гробниць, і ніхто не міг зв'язати його, навіть ланцюгами. Його часто заковували в кайдани та ланцюги, але він рвав ланцюги й трощив кайдани, і ніхто не міг угамувати його.

⁵Днями й ночами він никав між гробниць в горах, він кричав і бив себе камінням.

⁶⁻⁷Помітивши звіддалік Ісуса, цей чоловік кинувся до Нього, простягся перед Ним на землі і голосно закричав: «Що Тобі треба від мене, Ісусе, Сине Господа Всевишнього? Богом Тебе заклинаю: не муч мене». ⁸(Бо Ісус був наказав йому: «Вийди з чоловіка цього, нечистий душе!»).

⁹Отже, Ісус запитав його: «Як тебе звуть?». А той відповів: «Ім'я мені — легіон² бо нас багато». ¹⁰Він знову і знову просив Ісуса не виганяти їх із тієї землі. ¹¹Неподалік на узвишші пасся великий гурт свиней. ¹²То духи благали Ісуса: «Пошли нас у свиней, аби ми могли вселитися в них». ¹³Ісус дозволив їм. Тож нечисті духи вийшли з чоловіка і вселилися в свиней. І стадо, в якому налічувалося близько двох тисяч голів, кинулося з крутого берега у воду, і всі вони потопилися в озері.

¹⁴А їхні пастухи розбіглися й рознесли чутку по місту та околицях. І люди сходилися, щоб подивитися, що сталося. ¹⁵Вони прийшли до Ісуса й побачили того біснуватого, який був одержимий легіоном. Він сидів одягнений і був у здоровому глузді. Люди перелякалися. ¹⁶Хто бачив, розповіли людям, що трапилося з чоловіком, одержимим нечистими, та про свиней. ¹⁷І люди почали просити Ісуса покинути їхню землю.

¹⁸Коли Він сідав у човен, чоловік, що був одержимий нечистим, попросився, щоб Ісус узяв його з собою. ¹⁹Та Ісус відмовив йому, сказавши: «Іди до дому свого, до своїх

¹**Гарасинською** В стародавніх грецьких рукописах Герасинська земля. А в останніх і пізніших рукописах зустрічається Гадаринська.

²**Legion** військовий підрозділ, що налічував від чотирьох до шести тисяч воїнів.

людей і розкажи, що Господь зробив для тебе і як змилювався над тобою».

²⁰То він пішов і почав усім у Десятимісті¹ розповідати, як багато Ісус зробив для нього. І всі були вражені тим.

Зцілення кровотечивої. Воскресіння дочки служителя синагоги

²¹Коли Ісус знову переправився на інший берег, великий натовп зібрався навколо Нього. ²²Туди ж, на берег озера, прийшов один із служителів синагоги на ймення Яір. Побачивши Ісуса, він кинувся Йому в ноги. ²³Яір звернувся до Нього з благанням: «Донечка моя помирає. Прошу тебе: прийди й поклади руки на неї, щоб зцілилася вона і живою зосталася». ²⁴То Ісус пішов з ним. І великий натовп рушив за Ним, щільно оточивши Його.

²⁵Серед них була жінка, що вже дванадцять років страждала від кровотечі. ²⁶Від багатьох лікарів вона натерпілася. Вона витратила на лікування вже все, що мала. Але ніякого полегшення не було, навпаки — ставало тільки гірше. ²⁷Вона чула про Ісуса і тепер підійшла до Нього ззаду в натовпі й торкнулася Його вбрання. ²⁸Вона казала собі: «Якщо я доторкнуся хоча б до Його одягу, я одужаю». ²⁹Тієї ж миті кровотеча припинилася, й жінка відчула в тілі своєму, що хвороба залишила її.

³⁰Але Ісус одразу відчув, що сила вийшла з Нього. Він озирнувся до натовпу й запитав: «Хто торкнувся Мого одягу?» ³¹І учні Його відказали Йому: «Ти бачиш, який натовп зусебіч напірає на Тебе, а Сам запитуєш: «Хто доторкнувся до Мене?»» ³²Та Ісус і далі видивлявся, хто це зробив.

³³Тоді жінка перелякалася, бо знала, що сталося з нею, підійшла до Нього і, впавши долілиць, розповіла Йому всю правду. ³⁴Тоді Він мовив: «Дочко, віра твоя зцілила тебе. Йди з миром і зцілися від твоєї хвороби».

³⁵Поки Він говорив так, прийшли з дому голови синагоги й сказали: «Дочка твоя померла. Навіщо турбуєш Учителя?» ³⁶Але до Ісуса долинули ці слова, й Він звернувся до голови синагоги: «Не бійся. Тільки вір».

¹Десятимістія спілка десяти охрещених міст за Йорданом, вилучених з Гебрейської території.

³⁷Він нікому не дозволив іти за Собою, крім Петра, Якова та Іоана, Якового брата. ³⁸То вони ввійшли до дому голови синагоги й застали там метушню, плач і голосіння. ³⁹Ввійшовши, Ісус мовив до присутніх: «Навіщо голосити і піддаватися тривозі? Дитина не померла. Вона просто спить». ⁴⁰Вони насміялися з Нього. А Ісус випроводив усіх, а Сам узяв батька й матір дитини, а також тих, хто був з Ним, і ввійшов до кімнати, де лежало дівча.

⁴¹Ісус узяв її за руку й мовив: «Таліта, кум!», що означає: «Дівчинко, Я велю тобі прокинутися!» ⁴²Дівча тут же підвелось й почало ходити по кімнаті (їй було дванадцять років). Усі були приголомшені тим великим дивом. ⁴³Ісус їм усім суворо наказав, щоб ніхто про це не довідався. А також звелів нагодувати дівча.

Ісус повертається до Назарета

6І залишивши те місце, Ісус вирушив до Свого рідного міста, а за ним пішли Його учні. ²Коли настала субота, Ісус узявся навчати в синагозі. Й багато людей були здивовані, слухаючи Його. Вони дивувалися: «Звідки цей Чоловік усього того набрався? Що то за мудрість дана Йому, що дива такі підвладні рукам Його? ³Чи це не той самий тесля, син Марії? Чи ж не Він брат Якова, Йосії, Юди й Симона? Чи не Його сестри ось тут серед нас?» Людям важко було сприймати Його.

⁴То Ісус сказав їм: «Не буває пророка без пошани. Хіба що в його рідному місті, або серед родичів його, або ж у його власній родині». ⁵І ніяке диво не міг Він там звершити, хіба що на кількох хворих поклав Він руки Свої, зціливши їх. ⁶Він був здивований невірою тих людей. І пішов Він навколишніми селами, навчаючи людей.

Ісус виряджає апостолів на проповідь

⁷Ісус покликав дванадцять апостолів, почав посилати їх по двос, давши їм владу над нечистими духами. ⁸І наказав їм Ісус: «Нічого не беріте з собою в дорогу, крім палиці самої — ні хліба, ні торби, ні грошей в поясах. ⁹Взуйтеся лише в сандалії, а вбрання візьміть тільки те, що на вас. ¹⁰І в який будинок зайдете, там і лишайтесь, поки перебуватимете в цьому місті.

¹¹А якщо десь вас не приймуть і не будуть слухати, то, виходячи звідти, обтрусіть порошок із ніг своїх. То буде їм попередження». ¹²І пішли вони й почали проповідувати, щоб люди каялися в гріхах своїх. ¹³Багато демонів вони вигнали та багатьох недужих намащували оливою і зціляли їх.

Ув'язнення і вбивство Іоана Хрестителя

¹⁴Почув про те цар Ірод¹, бо ім'я Ісуса стало відоме повсюдно. Дехто казав: «То Іоан Хреститель воскрес із мертвих, і тому дива підвладні йому». ¹⁵Інші стверджували: «То Ілля». А ще інші гадали: «То пророк, такий, як були в давні часи». ¹⁶А коли про все це почув Ірод, він сказав: «Іоан, якому я відтяв голову, повстав із мертвих».

¹⁷То ж сам Ірод віддав був наказ схопити Іоана й кинути його до в'язниці. Те сталося через Іродіаду, дружину Іродового брата Пилипа. Бо Ірод узяв з нею шлюб. ¹⁸А Іоан наполягав: «Не годиться тобі брати за себе дружину брата свого». ¹⁹⁻²⁰І Іродіада затаїла лютя на Іоана й хотіла вбити його. Але нічого вдіяти не могла, оскільки Ірод боявся Іоана, знаючи його як чоловіка праведного й святого, і оберігав його. Слухаючи Іоана, Ірод був збитий з пантелику, але водночас він отримував втіху.

²¹Та от настав сприятливий день. На свій день народження Ірод запросив на обід своїх урядовців, воєначальників і найможновладніших людей Галилеї. ²²Коли ввійшла дочка Іродіади й дуже догодила своїм танком Іродові та його гостям, цар звернувся до неї: «Проси все, що побажаєш. І я дам тобі». ²³І він поклявся їй: «Я дам тобі все, що попросиш — хоч півцарства!» ²⁴Та вийшла й запитала в матері: «Що мені попросити?» І мати їй сказала: «Голову Іоана Хрестителя». ²⁵Дівчина тут же кинулася до царя й зажадала: «Я бажаю, щоб ти мені зараз подав голову Іоана Хрестителя на таці».

²⁶Цар дуже засмутився, але через клятву й через гостей своїх не хотів їй відмовити. ²⁷⁻²⁸То він негайно послав ката з наказом

принести Іоанову голову. І той пішов та відтяв голову Іоанову і приніс її на таці й віддав дівчині, а вона віддала її своїй матері. ²⁹Коли Іоанові учні почули про те, вони прийшли й забрали його тіло та поклали у склеп.

Ісус нагодував п'ять тисяч людей

³⁰Посходилися до Ісуса апостоли й розповіли про все, що вони зробили, чого людей вчили. ³¹І Він їм сказав: «Підемо зі Мною в тихе місце, й ви трохи спочинете». Бо навколо завжди було повно людей, які снували туди й сюди, навіть поїсти не було можливості.

³²От вони сіли в човен і попливли самі до тихого місця. ³³Але чимало людей помітили, як вони відпливали, і впізнали їх, та з усіх міст люди побігли берегом і дісталися до того місця раніше, ніж Ісус та апостоли. ³⁴Коли Ісус зійшов на берег, то побачив величезний натовп. Він дуже співчував тим людям, бо вони були, мов вівці без пастуха. І почав Ісус навчати їх.

³⁵День хилився до надвечір'я. Учні Його підійшли до Нього й мовили: «Це місце віддалене від житла, і вже пізно. ³⁶Хай люди підуть по навколишніх господарствах і селах і придбають собі якоїсь їжі». ³⁷Та Він їм відповів: «Ви нагодуйте їх». А вони кажуть: «Щоб придбати достатньо їжі для такої купи народу, треба щонайменше двісті динарів»². ³⁸Ісус запитав: «Скільки буханок хліба ми маємо? Підіть подивіться». Вони подивилися й кажуть: «П'ять хлібів і дві рибини».

³⁹Ісус наказав учням розсадити людей на зеленій траві групами. ⁴⁰І вони розсілися групами по сто й по п'ятдесят осіб. ⁴¹А Він узяв п'ять хлібів і дві рибини, підвівши очі до небес, возніс хвалу й розломив хліби. І Він роздав їх Своїм учням, щоб нагодували народ. Так само розділив Він між ними усіма й дві рибини. ⁴²І всі їли й наїлися. ⁴³І ще вони забрали з собою дванадцять кошиків, повних шматків хліба й риби. ⁴⁴А їло ж той хліб п'ять тисяч чоловік.

¹Ірод Тут ідеться про тетрарха Ірода Антипу, сина Ірода Великого, що правив четвертою частиною Юдейського царства (Галилеєю та Персеєю).

²Динар грошова одиниця, що приблизно дорівнювала денному заробіткові робітника.

Ісус іде по воді

⁴⁵Тоді Ісус наказав своїм учням негайно сідати в човен і плисти поперед Нього до іншого берега, до Вefсаїди, доки сам Він відпустить натовп. ⁴⁶Залишивши людей, Ісус зійшов на гору помолитися. ⁴⁷Коли настав вечір, човен був на середині озера, а Ісус лишався один на суходолі. ⁴⁸⁻⁴⁹Він бачив Своїх учнів, що мордуються з веслами, бо вітер був зустрічний. Десь на світанку Він пішки рушив до них, просто по воді. І вже був майже перегнав їх, коли вони побачили, як Він іде по воді, й вирішили, що то привид, і закричали. ⁵⁰Бо всі Його побачили й були нажахані. Тієї ж миті Він заговорив до них. І сказав: «Будьте сміливі. Це Я. Не бійтеся». ⁵¹⁻⁵²І Він заліз до них у човен, і вітер вщух. А вони були здивовані, бо не зрозуміли чуда, що сталося з хлібами. Вони були тугодуми.

Зцілення недужих у землі Генісаретській

⁵³Перетнувши озеро, вони пристали до землі біля Генісарета і прив'язали човен. ⁵⁴Коли вони зійшли з човна, люди впізнали Ісуса. ⁵⁵Хоч би де почули, що Він там є, бігли по всіх усюдах, щоб нести до Нього хворих на матрацах. ⁵⁶І куди б Він не йшов — по селах, містах, хуторах — скрізь на майдани виносили хворих і благали дозволити їм хоча б торкнутися краю Його одягу. І кожен, хто торкався, той одужував.

Закон Божий і людські правила.

7 Прийшли до Нього з Єрусалиму фарисеї і дехто з книжників. ²Вони побачили деяких Ісусових учнів, що їли «нечистими» руками, тобто немитими. ³(Бо фарисеї і всі юдеї, дотримуючись традицій своїх пращурів, не беруться до їжі, доки не вимиють руки належним чином. ⁴А повернувшись із ринку, вони не вживають продуктів, поки не омиються. Існує й багато інших звичаїв, яких вони дотримуються, — як то омиття чаш, глеків, мідного посуду та лави).

⁵То ж фарисеї та книжники запитали Ісуса: «Чому Твої учні не дотримуються звичаїв наших предків і вживають їжу, не омивши руки?» ⁶Ісус відповів їм:

«Правий був пророк Ісаїя, коли писав про вас, лицемірів:

«Ці люди шанують Мене на словах,
та їхні серця далеко від Мене.

⁷ Пошана їхня до мене — даремна,
бо вчення їхнє — то закони,
придумані людьми».

Ісаїя 29:13

⁸Божу заповідь ви зневажили, а людських звичаїв дотримуетесь». ⁹І далі вів Ісус: «У вас це спритно виходить: відкинути Божий Закон, аби насадити свої власні звичаї. ¹⁰Бо Мойсей заповідав: «Шануйте своїх батька й матір»¹. І ще: «Хто злословить на батька чи матір, тому смерть має бути»². ¹¹⁻¹²Але ви стверджуєте, що коли хтось скаже своїм батькові й матері: «Все, чим я вам заборгував, я вже віддав Богові», то такий чоловік уже має право не піклуватися про батьків своїх. ¹³Так ви зводите нанівець Закон Божий звичаєм, який самі встановили. І ще багато подібного ви чините».

Що людину поганить?

¹⁴Ісус знову скликав до себе народ і звернувся до нього: «Всі Мене послухайте і зрозумійте! ¹⁵Ззовні немає нічого такого, що могло б опоганити людину, ввійшовши в неї. Але заплямувати людину може те, що виходить із неї».³

¹⁷Коли Ісус залишив натовп і ввійшов у дім, учні запитали Його про цю притчу. ¹⁸І Він відповів: «Невже ви не зрозуміли? Невже не ясно, що людину не може заплямувати ніщо з того, що входить у неї ззовні? ¹⁹Бо воно потрапляє не до серця, а до шлунку, і потім виходить геть». (Так Він проголосив будь-яку їжу чистою). ²⁰І Він додав: «Людину поганить те, що виходить із неї. ²¹⁻²²Адже це зсередини, з людського серця виходять лихі думки та блуд, грабіжництво, вбивство, перелюби, жадність, злоба, брехня, непристойність, заздрість, наклеп, пиха й дурість. ²³Усе це зло йде зсередини й робить людину нечистою».

¹«Бо Мойсей ... матір» Повторення Закону 5:16.

²«Хто злословить ... має бути» Вихід 21:17.

³Вірш 16 Ця фраза є в кількох грецьких рукописах Євангелії, але не в усіх.

Ісус допомагає поганській дитині

²⁴Залишивши те місце, Ісус подався до околиць Тира. Він увійшов у дім та хотів, щоб ніхто не довідався, що Він там був, але так і не зміг утаїтись. ²⁵Та одна жінка, в якої дочка була одержима нечистим, негайно почула про Ісуса, прийшла і впала перед Ним на коліна. ²⁶Жінка була грекинею, народилася в Сирійській Финикії. Вона благала Ісуса вигнати біса з її дочки.

²⁷Ісус сказав їй: «Не годиться годувати собак, коли ще діти не нагодовані». ²⁸Та вона відповіла: «Так, Боже, але й собакам під столом перепадають крихти від того хліба, що діти їдять». ²⁹Тоді Ісус мовив до неї: «За цю відповідь можеш іти з миром; біс вийшов із твоєї дочки». ³⁰Жінка пішла додому й побачила, що дочка її лежить у ліжку, а біс і справді залишив її.

Зцілення глухого

³¹Ісус залишив околиці Тира й подався через Сидон до Галилейського озера через околиці Десятимістя. ³²Там до Нього привели глухого чоловіка, який і говорив дуже погано. І благали Ісуса покласти руки на нього. ³³Ісус відвів глухого вбік, подалі від натовпу, і вклав пальці в його вуха. Потім, сплюнувши, Ісус торкнувся його язика. ³⁴Тоді подивився на небо, глибоко зітхнув і сказав глухому: «Еффата!» (Тобто: «Відкрийся!»).

³⁵І тієї ж миті вуха глухого відкрилися, і язик його розв'язався, і він почав говорити виразно. ³⁶Ісус наказав усім присутнім нікому про це не розповідати. Але чим суворіше Він наказував, тим більше вони розголошували. ³⁷Всі були дуже вражені й казали: «Він все робить добре, навіть глухого навчає чути, а німого — говорити».

Дивовижне нагодування чотирьох тисяч чоловік

8 Тими днями, коли знову був зібрався великий натовп, а їсти було нічого, Ісус покликав Своїх учнів і сказав їм: ²«Мене обурює жаль до цих людей, бо вони зі Мною вже три дні й тепер не мають що їсти. ³Якщо я відішлю їх додому голодних, вони можуть ослабнути в дорозі, адже дехто з них прийшов дуже здалеку». ⁴Учні відповіли Йому: «Хіба в цій віддаленій місцині знайдеш достатньо їжі, аби

нагодувати стільки людей?» ⁵Ісус запитав їх: «Скільки буханок хліба ви маєте?» — «Сім», — відповіли вони.

⁶Тоді Ісус звелів людям сісти на землю. А Сам узяв сім хлібин, віддав подяку, а потому розломив хліби й подав Своїм учням, аби ті нагодували народ. І вони роздали хліб людям. ⁷Також вони мали кілька дрібних рибин. Ісус віддав подяку й звелів учням роздати рибу також. ⁸Люди поїли й наїлися. І зібрали сім кошиків, повних залишків хліба й риби. ⁹А їдців же було близько чотирьох тисяч. Потому Ісус відпустив їх.

Ісус викриває фарисеїв

¹⁰І сів Ісус у човен разом з учнями Своїми й прибув до землі Далманутської. ¹¹Фарисеї підійшли до Ісуса і почали питати Його, вимагаючи небесного знамення, щоб випробувати Його. ¹²Глибоко зітхнувши, Ісус відповів: «Чому цей рід вимагає від Мене знамення? Істинно кажу вам: ніякого знамення цьому роду не буде». ¹³Після того Ісус залишив їх, повернувся в човен і поплив до іншого берега.

¹⁴Тут з'ясувалося, що учні Його забули взяти з собою хліб, і в човні не було нічого, крім однієї буханки. ¹⁵То Ісус остеріг їх: «Бережіться фарисейських дріжджів та дріжджів Іродових». ¹⁶Вони почали обговорювати це між собою: «Ми взагалі не маємо хліба». ¹⁷Знаючи, про що вони говорять, Ісус мовив: «Навіщо говорити, що немає хліба? Чи ви не знаєте чи не розумієте й досі? Невже ж розум ваш потьмарився? ¹⁸Ви маєте очі — то не бачите? Маєте вуха — не чуєте? Чи не пам'ятаєте? ¹⁹Коли Я розломив п'ять хлібів для п'яти тисяч їдців, скільки кошиків із залишками ви зібрали?» — «Дванадцять», — відказали вони. ²⁰«А коли Я розломив сім хлібів для чотирьох тисяч — скільки кошиків зібрали ви тоді?» — «Сім», — відповіли вони. ²¹І запитав їх Ісус: «Чи й досі ви не збагнули?»

Зцілення сліпого у Вефсаїді

²²І прийшли вони до Вефсаїди. Привели люди до Ісуса сліпого й благали докторнутися до нього. ²³Він узяв сліпого за руку й повів його за село. Там, послинивши йому очі, Ісус поклав руки на нього й

запитав: «Ти щось бачиш?»²⁴ І кинувши погляд, той відповів: «Я бачу людей. Вони подібні до дерев, що походжають собі». ²⁵Знову Ісус поклав руки на очі сліпому. І той широко розплющив очі. Зір йому відновився, й він чітко побачив усе навколо. ²⁶Тоді Ісус відпустив його додому, застерігши: «Не заходь до Вефсаїди».

Петро називає Ісуса Христом

²⁷Ісус і Його учні подалися до поселень довкола Кесарії Пилипової. Й по дорозі Він запитав учнів: «Що кажуть люди — хто Я?»²⁸Ті відповіли: «Одні кажуть, що Ти Іоан Хреститель, інші — що Ілля. А дехто вважає, що Ти — один з пророків». ²⁹Та Ісус запитав їх: «Але що ви скажете, хто Я є?» Йому відповів Петро: «Ти Христос». ³⁰Тоді Ісус застеріг їх, щоб нікому про Нього не казали.

Ісус передбачає смерть свою

³¹І почав Він їх навчати: «Син Людський мусить багато вистраждати, Його мусять відцуратися старійшини, й первосвященники, й книжники. Його мусять вбити, але Він має воскреснути на третій день». ³²Ісус сказав їм про це відкрито. А Петро відвів Ісуса вбік і став картати Його. ³³Та Він повернувся й поглянув на учнів Своїх і з докором сказав Петрові: «Відступись від Мене, сатано! Не про Боже ти думаєш, а про людське».

³⁴Потім, підкликавши до Себе люд і учнів Своїх, Ісус сказав: «Якщо хтось хоче йти за Мною, він мусить зректися себе, узяти на себе хрест свій і рушати за Мною. ³⁵Бо хто прагне врятувати життя своє, той втратить його. Але хто втратить життя за Мене й за Добру Звістку, той врятує його».

³⁶Яка користь людині від того, що вона здобуде весь світ, але занапасть душу? ³⁷Бо що тоді може дати людина навзаєм за душу свою? ³⁸Якщо ж хтось із-поміж цього зрадливого й грішного покоління соромиться Мене й Мого вчення, то Син Людський соромитиметься його, коли явиться, осяяний славою Свого Батька, з ангелами святими».

9І сказав їм Ісус: «Істинно кажу вам: Серед тих, хто стоїть тут, є ті, що не спізнають смерті, доки не побачать що Царство Боже прийшло в силі».

Преображення Ісуса

²Через шість днів Ісус узяв Петра, Якова та Іоана й тільки з ними трьома пішов на високу гору. І Він преобразився перед ними.

³Вбрання Його стало променистим, неймовірно білим — ніяка прачка не могла б його так відбілити. ⁴Й Ілля та Мойсей явилися перед ними й говорили з Ісусом. ⁵І Петро, звернувшись до Ісуса, сказав: «Учителю, як добре, що ми тут. Дозволь нам напнути три намети — один для Тебе, один для Мойсея, і один для Іллі». ⁶Петро не знав, що сказати, бо вони були налякані.

⁷З неба спустилася хмара й накрила їх тінню. І голос долинув із хмари: «Це Мій Улюблений Син. Слухайтеся Його». ⁸І раптом, озирнувшись, вони побачили, що більше з ними нікого немає, крім Самого Ісуса.

⁹Коли вони спускалися з гори, Ісус наказав їм нікому не розповідати про те, що бачили, аж доки Син Людський не воскресне з мертвих. ¹⁰І вони добре те зятамили, тільки міркували між собою, що то означає — воскреснути з мертвих. ¹¹Вони запитали Ісуса: «Чому книжники стверджують, ніби першим мусить прийти Ілля?» ¹²Ісус відповів: «Це так, Ілля мусить першим прийти і все приготувати. Але чи не написано про Сина Людського, що Він прийме багато мук і буде зневажений? ¹³Та Я кажу вам, що Ілля вже прийшов, і вони зробили з ним те, що хотіли, як і було про нього написано».

Зцілення хлопця, одержимого нечистим духом

¹⁴Коли вони повернулися до інших учнів, то побачили, що великий натовп зібрався навколо них, і книжники сперечаються з ними. ¹⁵Побачивши Ісуса, всі були вражені й побігли назустріч, щоб привітати Його. ¹⁶Ісус запитав: «Про що ви з ними сперечалися?» ¹⁷І один з-поміж натовпу відповів: «Я привів до Тебе свого сина. Він одержимий нечистим духом, і цей дух не дає йому розмовляти. ¹⁸Як ухопить його, то кидає об землю. На устах піна виступає, він скрегоче зубами, дерев'яніє. Я просив Твоїх учнів вигнати нечистого, але вони не змогли».

¹⁹На те Ісус сказав їм: «О роде невірний! Скільки ж Мені бути з вами? Скільки ж

Мені вас терпіти? Приведіть його до Мене!»²⁰Тільки-но побачивши Його, нечистий заколов хлопця в трясотищі. Той упав, почав качатися по землі, й піна виступила на устах його.²¹Ісус запитав його батька: «Як давно з ним таке?» Батько відповів: «З дитинства.²²Багато разів він кидав мого сина в огонь або в воду, щоб убити його. Якщо Ти можеш щось зробити, змилостивись, допоможи нам». ²³Ісус промовив: «Ти сказав: «Якщо можеш». Немає нічого неможливого для того, хто вірує». ²⁴Тієї ж миті батько вигукнув: «Але я вірю! Допоможи невір'ю моему!»

²⁵Побачивши, що натовп оточує їх, Ісус заговорив суворо до нечистого: «Ти, душе глухий і німий, наказую тобі вийти з цього хлопця й ніколи більше не входити в нього!» ²⁶Нечистий дух завершав, затрусив хлопця в жадливих конвульсіях і вийшов з нього. Було схоже на те, що хлопець помер, ото ж багато хто з людей казали, що він мертвий.²⁷А Ісус узяв хлопця за руку, підняв його й поставив на ноги.

²⁸Коли Ісус повернувся до помешкання, учні запитали Його на самоті: «Чому ж ми не змогли вигнати нечистого?» ²⁹То Він сказав їм: «Цей рід не виходить інакше, як тільки від молитви».

Ісус удруге передрікає свою смерть і воскресіння

³⁰⁻³¹І пішли вони звідти — подорожувати Галилеєю. І Він не хотів, щоби про те хтось знав, бо Він навчав учнів Своїх. Ісус казав їм: «Сина Людського буде віддано людям у руки, і люди вб'ють Його. Але через три дні після вбивства Він воскресне».

³²Та учні Його не розуміли цих слів, а розпитувати не наважувалися.

Хто хоче бути першим, хай буде найменшим

³³І прийшли вони до Капернаума. І як уже сиділи в хаті, запитав Він Своїх учнів: «Про що ви говорили дорогою?» ³⁴На те вони змовчали, бо по дорозі сперечалися були, хто є найбільш великим. ³⁵То Він сів, гукнув усіх дванадцятьох і мовив до них: «Хто хоче бути першим, хай буде останнім, хай буде слугою всім». ³⁶Він узяв дитину і поставив її перед ними. І обійнявши її, Він сказав Своїм учням: ³⁷«Хто приймає одного

з цих малих дітей в ім'я Моє, той приймає Мене. А хто приймає Мене, той приймає не лише Мене одного, а й Того, Хто послав Мене».

Хто не проти нас — той з нами

³⁸Іоан сказав Йому: «Вчителю, ми бачили чоловіка, який виганяв біса Твоїм іменем. Ми намагалися зупинити його, оскільки він не є одним із нас». ³⁹Та Ісус промовив: «Не зупиняйте його, бо той, хто творить диво в ім'я Моє, невдовзі вже не зможе лихословити про Мене. ⁴⁰Хто не проти нас — той за нас. ⁴¹Хоч би хто дав вам води напитися через те, що ви належите до Христа, то істинно кажу вам — той напевне дістане свою винагороду.

⁴²Але хто введе в гріх одного з малих оцих, що вірують в Мене, — то краще б його було кинуте в воду з жорном млиновим на шиї. ⁴³І якщо рука твоя примушує тебе на гріх, відітни її. Краще увійти у вічне життя калікою, ніж з обома руками піти у пекло незгасне¹. ⁴⁵І якщо нога твоя примушує тебе грішити, відітни її. Краще увійти у вічне життя кульгавим, ніж із двома ногами бути кинутим до пекла². ⁴⁷Якщо око твоє примушує тебе на гріх, виколи його. Краще однооким увійти у вічне життя, аніж з обома очима бути ввергнутим у пекло, де ⁴⁸їхні черви не вмирають, і вогонь пече незгасний. ⁴⁹Бо кожен буде вогнем просолений.

⁵⁰Сіль — то добра річ. Але якщо вона втратить солоність, як її знову такою зробити? Майте сіль у собі й живіть у злагоді з собою».

Ісус говорить про розлучення

10І пішовши звідти, Ісус прийшов до землі Юдейської та землі, що по той бік Йордану. І знову натовп зібрався навколо Нього. І навчав Він людей за звичаєм Своїм. ²Підійшли до Нього кілька фарисеїв і запитали: «Чи за законом це — чоловікові розлучатися з дружиною своєю?» Бо хотіли випробувати Ісуса. ³Він промовив: «Що вам Мойсей заповідав?»

¹Вірш 43 Так само в деяких рукописах є вірш 44 в якому також ідеться про те ж, що й у вірші 48.

²Вірш 45 Так само в деяких рукописах є вірш 46 в якому також ідеться про те ж, що й у вірші 48.

⁴Вони кажуть: «Мойсей дозволив чоловіку написати посвідку, що він відпускає дружину, і розводиться з нею».

⁵Тоді Ісус сказав їм: «Мойсей написав цей закон із огляду на впертість ваших сердець. ⁶Але від початку створення Бог «сотворив їх чоловіком і жінкою»¹. ⁷Ось чому чоловік покине своїх батька та матір і з'єднається з дружиною своєю. ⁸І стануть вони однією плоттю»², і більше не буде їх двоє, а буде одна плоть. ⁹Отож не людині розлучати тих, хто Богом спаровані». ¹⁰Коли вони були в домі, учні знову запитали Його про це. ¹¹І Він сказав їм: «Хто зі своєю дружиною розводиться й бере шлюб з іншою жінкою, той чинить перелюб щодо дружини. ¹²І якщо вона розлучається з чоловіком своїм і бере шлюб з іншим, то чинить перелюб».

Ісус благословляє дітей

¹³Люди приносили до Нього малих дітей, аби Він торкнувся їх. Але учні Його дорікали цим людям. ¹⁴Коли почув це Ісус, то розгнівався й сказав: «Хай діти малі йдуть до Мене. Не зупиняйте їх, бо Царство Боже належить таким, як вони».

¹⁵Істинно кажу вам — хто не приймає Царство Боже так же широко, як дитя мале, той ніколи в нього не ввійде». ¹⁶Ісус пригорнув дітей, поклав на них руки і благословив їх.

Ісус розмовляє з багатим чоловіком

¹⁷Коли Ісус вирушив у путь, підбіг до Нього один чоловік, упав на коліна й запитав: «Учителю Добрий, що я маю зробити, аби успадкувати вічне життя?» ¹⁸На те Ісус йому сказав: «Чому ти називаєш Мене добрим? Ніхто не є добрим, крім єдиного Бога. ¹⁹Тобі відомі заповіді — не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не давай неправдивих свідчень, не чини кривди, шануй батька й матір своїх»³.

²⁰Той відповів: «Я з юності дотримуюся всього цього». ²¹Ісус подивився на нього, відчув любов до нього і сказав: «Одного тобі бракує. Піди й продай усе, що маєш, а

що вторгуєш — роздай бідним. І матимеш скарб на Небі. Тоді приходи і йди за Мною».

²²Той чоловік, глибоко розчарований Ісусовими словами, пішов собі засмучений, бо був він дуже багатий. ²³Ісус подивився й мовив до Своїх учнів: «Як же важко для багатіїв увійти в Царство Боже».

²⁴Учні були здивовані Його словами. А Ісус повторив: «Діти мої, як важко увійти до Царства Божого! ²⁵Легше верблюдові пройти крізь вушко в голці, ніж багатому увійти в Царство Боже». ²⁶Учні були ще дужче вражені і казали один одному: «Тоді хто ж може бути спасений?» ²⁷Поглянув на них Ісус і сказав: «Це неможливо для людей, але не для Бога, бо для Нього немає нічого неможливого».

Винагорода апостолам

²⁸Почав говорити Петро: «Поглянь! Ми залишили все й пішли за Тобою». ^{29–30}Ісус відповів: «Правду кажу вам: немає такого, хто полишив хату, братів, сестер, матір, батька, дітей або лани в ім'я Моє чи в ім'я Євангелії, і не одержить ще в цьому житті у сто разів більше помешкань, братів, сестер, матерів, дітей і ланів — так само, як і переслідувань, а також вічне життя — в прийдешньому часі. ³¹Але багато тих, хто сьогодні перші, стануть останніми, а останні — першими».

Ісус утретє говорить про Свою смерть і воскресіння

³²Було це по дорозі до Єрусалиму. Ісус ішов попереду. Учні Його були збентежені, а ті, що йшли позаду, відчували страх. Знову Ісус відкликав дванадцятьох і почав розповідати їм про те, що має статися з Ним: ^{33–34}«Послухайте! Ми йдемо до Єрусалиму, і буде там Сина Людського віддано до рук первосвящеників та книжників. І засудять вони Його на смерть, і віддадуть поганам, і насміхатимуться з Нього, й плюватимуть на Нього, й шмагатимуть Його батогами, і вб'ють. Але через три дні Він воскресне».

Прохання синів Зеведеєвих

³⁵Підходять до Нього Яків та Іоан Зеведеєві та й кажуть: «Учителю, ми хочемо, щоб Ти зробив для нас хоч би про що ми попросили Тебе». ³⁶Ісус запитав їх:

¹Вірш 6 Буття 1:27.

²Вірш 8 Буття 2:24.

³«Тобі ... своїх» Вихід 20:12–16, та Повторення Закону 5:16–20.

«Що ж ви хочете, щоб я зробив для вас?»
³⁷А вони кажуть: «Дозволь нам сидіти з Тобою у славі Твоїй — одному сидіти по праву руку, а другому — по ліву».

³⁸Ісус відповів: «Ви не знаєте, про що ви просите. Чи зможете ви випити чашу, яку Я п'ю, і прийняти таке хрещення, яке Я приймаю?»^{39–40} Вони кажуть: «Зможемо». Тоді Ісус сказав їм: «Ви вип'єте ту чашу, яку Я п'ю, і приймете таке хрещення, яке Я приймаю, але кому сидіти по праву й по ліву руку від Мене, — те не Я вирішую. Ці місця належатимуть тим, для кого їх приготовано».

⁴¹Коли почули це інші десятеро, дуже розгнівалися вони на Якова та Іоана.⁴² Та Ісус погукав їх до себе й сказав: «Ви знаєте, що ті, хто вважаються правителями поганів, панують над людьми, а їхні намісники гноблять людей.⁴³ Поміж вас так не буде, але хто з вас хоче бути великим, — хай стане слугою для вас.⁴⁴ А хто хоче стати першим серед вас, хай буде рабом для всіх.⁴⁵ Бо навіть Син Людський прийшов не для того, щоб Йому служили, а щоб служити іншим і життя Своє віддати за багатьох як викуп».

Зцілення сліпого

⁴⁶І прийшли вони до Єрихона. А коли Ісус виходив з Єрихона в супроводі Своїх учнів та великого натовпу, при дорозі сидів сліпий жебрак Вартимей, син Тимеїв.⁴⁷ Почувши, що то йде Ісус із Назарету, він загукав: «Ісусе, сине Давидів, змилуйся наді мною!»⁴⁸ Багато людей почали докоряти йому, щоб він замовк. Але він гукав іще голосніше: «Сине Давидів, змилуйся наді мною!»

⁴⁹Аж Ісус зупинився й сказав: «Покличте його». Сліпого покликали, кажучи: «Будь мужнім! Підводься, Він кличе тебе».⁵⁰ Сліпий, скинувши верхню одяжину, швидко підвівся й підійшов до Ісуса.⁵¹ Ісус запитав його: «Що ти хочеш, щоб Я зробив для тебе?» Сліпий сказав: «Учителю. Я знову хочу бачити.»⁵² Ісус сказав йому: «Йди! Твоя віра врятувала тебе». І той тут же прозрів і пішов слідом за Ісусом по дорозі.

Ісус в'їжджає до Єрусалима

11^{1–2}Коли наблизились до Єрусалиму, до Ветфагії та Вефанії, що біля Оливної

гори, Ісус послав двох Своїх учнів з такими словами: «Ідіть у це село, що перед вами. Тільки-но ввійдете, то знайдете припнутого віслюка, на якому ніхто ще не їздив. Відв'яжіть його й приведіть сюди.³ А якщо хто запитає вас: «Для чого ви це робите?», то ви мусите відповісти: «Віслюк потрібен зараз Господу, але Він негайно пришле його сюди».

⁴Отож пішли вони й знайшли віслюка, припнутого до дверей на вулиці. Відв'язали його.⁵ Дехто з людей, що стояли там, запитав їх: «Що ви робите? Навіщо віслюка відв'язуєте?»⁶ І вони відповіли, як Ісус їх навчив, тож люди дозволили їм забрати віслюка.⁷ І до Ісуса привели вони віслюка, поклали на нього свій одяг, а Ісус сів на нього верхи.

⁸Багато хто з людей стелив свій одяг на дорогу, інші — зелене віття, зрізане в лузі.⁹ Ті, що йшли попереду й позаду, вигукували:

«Осанна!¹

Благословен той, хто приходить в ім'я Господнє!

Псалми 118:25–26

- ¹⁰ Благословенне прийде царство батька нашого Давида!
 Осанна Небесам Всевишнім!»

¹¹І увійшов Ісус до Єрусалиму й ступив у храм, і оглянув усе навколо. Але оскільки було вже пізно, Він вирушив із дванадцятьма до Вефанії.¹² Наступного дня, коли вони виходили з Вефанії, Ісус зголоднів.¹³ Ще здалеку Він помітив ряснолисте фігове дерево й підійшов подивитися, чи не знайдеться на ньому плодів. Та наблизившись, Ісус нічого, крім листя, на дереві не побачив, оскільки була не та пора, коли родить фігове дерево.¹⁴ Тоді Він промовив до дерева: «Хай же повік більш ніхто не їсть плодів твоїх!» І учні Його те чули.

Ісус у храмі

¹⁵І пішли вони до Єрусалиму. І як увійшли в храм, то почав Ісус виганяти звідти всіх, хто щось продавав або купував

¹Осанна Гебрейське слово, що вживалося в молитвах до Бога. В цьому випадку це був вираз радості, прославляючий Бога і Його посланця.

там. Він перевертав столи мінял та лави тих, хто торгував голубами. ¹⁶І не дозволяв нікому нічого проносити через храм. ¹⁷Потім почав навчати їх, промовляючи: «Чи не сказано в Святому Письмі: «Дім мій стане домом молитви для всіх народів»? А ви перетворили його на розбійницьке кубло»¹. ¹⁸Первосвященики та книжники почули те й почали обмірковувати, як убити Його. Бо боялися Його, адже весь народ був так вражений Його наукою.

¹⁹Як настав вечір, Ісус і Його учні подалися за місто.

Сила молитви

²⁰А вранці, йдучи повз фігове дерево, вони побачили, що воно геть вислохло від самого кореня. ²¹Петро згадав і гукнув до Ісуса: «Вчителю, поглянь! Те дерево, що Ти прокляв, геть усохло». ²²Ісус відповів на те: «Майте віру в Бога. ²³Правду кажу вам — коли хтось скаже цій горі: «Зруш з місця і в море впави», і якщо не матиме він сумнівів у серці своєму і віритиме, що збудеться те, чого він просить, — то воно неодмінно збудеться. ²⁴Ось чому я й кажу вам: чого б не просили ви у молитві, вірте, що ви його вже одержали, — тоді й буде воно ваше. ²⁵А коли молитесь, прощайте тим, проти кого щось погане маєте, щоб і Отець ваш на Небесах міг простити вам гріхи ваші».²

Звідки Ісусова влада?

^{27–28}І повернулися вони до Єрусалиму. Коли Ісус походжав храмом, підійшли до Нього первосвященики, книжники й старійшини і запитали: «Але якою владою Ти чиниш такі дії? Хто дав Тобі владу таку?» ²⁹Ісус сказав їм: «Я поставлю вам запитання, і якщо дасте відповідь, то розкажу вам, якою владою Я все те чиню. ³⁰Іоанове хрещення — то від Неба, чи від людей? Відповідайте ж Мені».

³¹Вони почали обговорювати між собою, промовляючи: «Якщо ми скажемо, що від Неба, то Він запитас: «Чому ж тоді ви не повірили Іоану?» ³²А якщо ми скажемо:

«Від людей», то люди розгніваються на нас». (Вони боялися людей, бо люди вірили, що Іоан був справді пророком). ³³Тож вони відповіли Ісусові: «Ми не знаємо». Тоді Ісус сказав їм: «Отож і Я не скажу вам, якою владою чиню те все».

Притча про підступних виноградарів

12І розповів їм Ісус притчу: «Один чоловік насадив виноградник. Навколо нього поставив огорожу, видовбав чавило, звів башту. Потім віддав усе те в оренду виноградарям та й пішов мандрувати. ²Як настала пора, він послав слугу свого до виноградарів, щоб одержати свою частку врожаю. ³Але ті схопили слугу, побили та й відіслали ні з чим. ⁴Тоді господар послав другого слугу. Але виноградарі тому розбили голову й безсоромно з нього познущалися. ⁵Господар послав третього, та цього орендарі вбили. Знову й знову він посилав слуг, а виноградарі кого з них били, а кого й убивали.

⁶З ним лишився тільки улюблений син його. То зрештою він послав сина. Він міркував так: «Сина мого вони мусять поважати!» ⁷А ті орендарі вирішили між собою: «Це спадкоємець, нумо заб'ємо його, то й спадщина буде нашою!» ⁸То вони його схопили, вбили, й викинули тіло за виноградник.

⁹Що ж буде робити власник виноградника? Він піде та вб'є орендарів, а виноградник віддасть в оренду іншим. ¹⁰Чи не читали ви у Святому Письмі:

«Той камінь, що його будівельники відкинули, став наріжним каменем.

¹¹ Так Господь зробив,
І дивовижно це для нас.»

Псалми 118:22–23

¹²Почувши це, первосвященики й книжники почали вигадувати, як би схопити Ісуса, але побоялися народу. Бо ж вони зрозуміли, що ця притча — про них самих. То вони залишили Ісуса та й пішли собі.

Цезареві — цезареве, а Богові — Богове

¹³І підіслали вони до Ісуса декого з фарисеїв та іродіанців, аби ті зловили Його на слові. ¹⁴Ті підійшли до Нього й сказали: «Вчителю, ми знаємо, що Ти чесний і прямий і не зважаєш на те, хто що подумає,

¹Вірш 17 Ісаія 56:7, Єремія 7:11.

²Вірш 25 Деякі грецькі рукописи Євангелії містять вірш 26: «Але якщо ви не прощасте, то й Отець Небесний не простить вам гріхів ваших».

і Тебе не обходить, яку посаду обіймає людина, — Ти правдиво наставляєш на Божу путь. Чи це справедливо — сплачувати податки цезареві, чи ні? Мусимо ми платити їх, чи не мусимо?»

¹⁵Та Ісус зрозумів їхнє лицемірство й відказав: «Навіщо ви перевіряєте мене? Принесіть динар, щоб Я міг подивитися на нього». ¹⁶Вони принесли, й Ісус запитав: «Хто тут зображений, і чиє ім'я тут написано?» Вони відповіли: «Цезареве». ¹⁷Тоді Ісус сказав їм: «То віддайте цезареві цезареве, а Богові — Богове». І вони були вражені.

Ісус і саддукеї

¹⁸А то підійшли до Нього саддукеї (це ті, що стверджують, ніби не буде воскресіння)¹. І питають Його: ¹⁹«Вчителю, Мойсей написав для нас: «Якщо у когось помер брат і залишить вдову, а дітей у них не було, то брат мусить узяти шлюб із вдовою і завести з нею дітей для продовження братового роду». ²⁰От було собі семеро братів. Перший брат одружився та й помер, не залишивши дітей. ²¹Другий брат узяв шлюб із його вдовою і також помер, не залишивши дітей. Те ж саме й з третім братом. ²²Жоден із семи не залишив діточок. Зрештою жінка також померла. ²³Воскреснувши, коли люди повстануть з мертвих, чиєю дружиною вона буде? Бо ж усі семеро мали її за дружину».

²⁴Ісус відповів їм: «Звісно, причиною вашої помилки є те, що ви не знаєте Святого Письма, ані сили Божої. ²⁵Адже, коли люди повстануть із мертвих, вони не одружуватимуться, ані заміж виходитимуть. Вони будуть, як ті ангели небесні. ²⁶А щодо воскресіння з мертвих, чи не читали ви в Книзі Мойсеєвій, де йдеться про кущ? Як Бог сказав Мойсеєві:

«Я Бог Авраама, Бог Ісаака
і Бог Якова».

Вихід 3:6

²⁷Він не є Богом мертвих, Він — Бог живих². Ви глибоко помиляєтеся».

¹Саддукеї аристократична юдейська секта, що об'єднувала раціоналістів. Вони не вірили в безсмерття душі, воскресіння мертвих тощо.

²Він ... живих Це вказує на те, що Авраам, Ісаак і Яків мали бути живими.

Яка заповідь найважливіша?

²⁸Один із книжників, наблизившись, слухав усю цю розмову. Побачивши, як добре Ісус відповів саддукеям, він запитав Його: «Яка заповідь є найважливішою з усіх?» ²⁹Ісус відповів: «Ось найголовніша заповідь: «Слухай, Ізраїлю! Господь наш Бог — єдиний Господь. ³⁰Тож любіть Господа Бога свого усім серцем, усією душею, всім своїм розумом і всією силою своєю»³. ³¹Друга за важливістю заповідь така: «Любіть ближнього свого, як себе самого»⁴. Важливішої заповіді, ніж оці дві, — немає».

³²І книжник погодився: «Добре сказано, Вчителю. Ти маєш слушність: Бог — єдиний, і немає іншого, крім Нього. ³³І що любити Його всім серцем, усім розумінням і всією силою, і любити ближнього свого, як себе самого, — то є багато важливіше за всі цілопалення й жертви».

³⁴Почувши таку мудру відповідь, Ісус сказав книжникові: «Ти недалекий від Царства Божого». Після цього вже ніхто не відважився Його питати про щось.

Чи є Христос Давидовим сином?

³⁵Навчаючи у храмі, Ісус говорив: «Як можуть книжники стверджувати, що Христос є сином Давидовим?»⁵ ³⁶Адже сам Давид, якого надихнув Дух Святий, казав:

«Господь Бог мовив до Господа мого:
«Сядь по праву руку від Мене,
доки не покладу Я ворогів Твоїх
до ніг Твоїх».

Псалми 110:1

³⁷Тобто Давид сам називає Христа Господом своїм. То як же може Христос бути сином Давидовим?»

І величезний натовп слухав Його з задоволенням.

Ісус говорить про книжників

^{38–39}І навчаючи, Ісус казав: «Стережіться книжників, які полюбляють прогулюватися у своїх довгих одежах, щоб усі шанобливо вітали їх на ринку, і щоб для них були

³Вірш 30 Повторення Закону 6:4–5.

⁴Вірш 31 Левит 19:18.

⁵Давид цар Ізраїльський, нар. 1085 р. до н. е. Видатний воєначальник, поет, мудрець.

найпочесніші місця в синагогах і найвигідніші місця на бенкетах.⁴⁰ Вони оббирають і об'їдають вдів і про людське око творять довгі молитви. Їх буде покарано найтяжче».

Удовина пожертва

⁴¹Ісус сів навпроти скарбнички й почав стежити, як люди роблять пожертви, кладуть гроші до скарбнички. Й чимало багатіїв залишали там значні суми.⁴² Аж ось підійшла бідна вдова й поклала дві дрібні мідні лепти¹, вартість яких становила одну квадру².⁴³ То Ісус зібрав Своїх учнів і сказав їм: «Правду кажу вам: ця бідна вдова пожертвувала більше, ніж усі інші, хто залишав гроші в скарбничці.⁴⁴ Бо всі вони давали від лишка свого, а вона — з убогства свого, все, що мала, свій прожиток увесь».

Ісус говорить про руйнування Єрусалимського храму

13 Коли Ісус виходив з храму, один з учнів Його сказав: «Вчителю, поглянь, які дивовижні споруди, з якого чудового каміння збудовані!»² Та Ісус йому сказав: «Ти бачиш ці величні споруди? Каменя на камені тут не лишиться; всі вони будуть скинуті додолу».

³ Коли Ісус сидів на Оливній горі, навпроти храму, Петро, Яків, Іоан та Андрій запитали Його на самоті: ⁴«Скажи нам, коли це трапиться? І яке буде знамення того, що все це близьке до здійснення?»

⁵ Тоді Ісус повів таку мову: «Стережіться, щоб ніхто не ошукав вас.⁶ Багато буде таких, що прийдуть і скажуть: «Я — Той Самий», і багатьох вони обдурять.⁷ Як ви почуєте про війни або відгомін воєн, не треба лякатися; це мусить статися, але це ще не кінець.⁸ Бо народ повстане проти народу, а царство — проти царства. Землетруси траплятимуться в різних кінцях світу, буде голод. То лиш починатимуться пологові перейми.

⁹ Більше стережіться себе самих! За те, що ви йшли за Мною, вас кидатимуть до судів, вас битимуть по синагогах, вас ставитимуть перед очі можновладців і

царів, аби ви їм свідчили.¹⁰ Але спершу Добру Звістку треба донести до всіх народів.¹¹ Коли ж вас схоплять і поведуть до суду, не варто наперед хвилюватися, що сказати, — скажете те, що Бог дасть вам сказати у той час. Бо то говоритимете не ви, а Дух Святий промовлятиме вашими устами.

¹² І брат видасть брата на смерть, а батько — дитину свою. А діти повстануть на батьків своїх і віддадуть їх на смерть.¹³ І вас усі ненавидітимуть за те, що йшли ви за Мною. Але той, хто стерпить усе це до кінця, — матиме спасіння.

¹⁴ Коли ви побачите «гидоту спустошення»³, що запанує там, де бути їй не слід (читач має зрозуміти, про що йдеться), ті, хто лишатиметься в Юдеї, муситиме рятуватися втечею в гори.¹⁵ Хто сидітиме на даху своєї оселі, не матиме часу спуститись і забігти в дім, щоб щось взяти із дому.¹⁶ А хто буде у полі, хай не вертається по одезину.¹⁷ А як же то тяжко буде в ті дні для вагітних та для жінок із немовлятами на руках!¹⁸ Моліться, аби хоч не взимку те трапилося.¹⁹ Бо то буде такий жах, якого світ не бачив від самого свого початку, коли Бог сотворив його, і потепер. Та й пізніше такого більш не буде.²⁰ І якщо б Господь не скоротив дні оті, — то ніхто б уже не врятувався. Але Він скоротив дні ті задля тих обраних, кого Він уподобав.

²¹ А коли хтось скаже вам: «Погляньте, ось Христос!» або «Погляньте, ото Він», не вірте цьому.²² Бо чимало лжехристів та лжепророків з'являться тоді. Вони показуватимуть знамення й творитимуть дива, аби ошукати обраних, якщо це можливо.²³ То ж стережіться. Я все вам розповів наперед.

Поява Сина Людського

²⁴ Але в ті дні, після часу лиха,

«сонце затьмариться,
і місяць не розіллє свого світла,
²⁵ і зірки попадають з небес,
і сили небесні здригнуться.»

Ісаїя 13:10, 34:4

¹Лепта — дрібна юдейська монета.

²Квадра — дрібна римська монета. Приблизно рівновартісна двом лептам.

³Коли ... спустошення» Даниїл 9:27.

²⁶І тоді люди побачать Сина Людського, що йтиме хмарою, з великою силою і величчям. ²⁷І Він пошле Своїх ангелів, і збере всіх обраних людей з чотирьох вітрів, від краю землі до краю неба. ²⁸Затвердіть цей урок фігового дерева: коли на ньому з'являються тендітні пагони й розбруньковується листя, ви знаєте, що наближається літо. ²⁹Так само й ви: коли почнуться всі ці події, знайте — час настає, він уже на порозі. ³⁰Напевно кажу вам: ще й покоління це не проміне, як усе те трапиться. ³¹Небо й земля можуть зникнути, а слова Мої залишаться. ³²Коли той день і та година настануть, про те невідомо нікому — ні ангелам небесним, ані Синові, лиш Отець знає. ³³Пильнуйте! Будьте насторожі! Бо вам не відомо, коли час настане.

³⁴Це як той чоловік, що вирушає в мандрівку. Він покидає дім, залишаючи слугам доручення — кожному в залежності від його обов'язків. А воротареві наказує пильнувати. ³⁵Так і ви мусите пильнувати, оскільки не знаєте, коли господар маєтку повернеться — увечері, опівночі, з першими півнями чи вранці. ³⁶Якщо він з'явиться зненацька, не дайте йому заскочити вас сонного. ³⁷Тож що кажу вам, те й усім кажу: «Будьте напоготові!»

Задум убити Ісуса

14То було якраз за два дні до Пасхи та Свята Прісних Хлібів¹. Первосвященники та книжники шукали, як би обманом схопити та вбити Ісуса. ²Вони говорили між собою: «Тільки це не можна робити на свята, бо народ може збунтуватись».

Помазання Ісуса благовоннями

³Коли Ісус був у Вєфанії і сидів за столом у домі Симона, хворого на проказу, підійшла до Нього жінка з алебастровою посудиною, наповненою дорогоцінними пахощами з нард². Вона розбила посудину

¹Свято Прісних Хлібів (або Опрісноки) одне з трьох найголовніших юдейських свят. Відзначалося з 14-го по 21-й дні весняного місяця нісана — на честь річниці історичного виходу ізраїльського народу з Єгипту (Вихід).

²Нард пахуча олія. Добувалася з корінців, які збирали в Гімалайських горах.

й вилила мирро³ Ісусові на голову. ⁴Деякі з присутніх дуже розсердилися й загомоніли поміж себе: «Навіщо таке марнотратство на мирро! ⁵Чи не краще було би продати мирро? Це принесло б понад тридцять динарів, які можна було б роздати бідним.» — суворо сварили жінку.

⁶Та Ісус сказав: «Облиште її. Навіщо докучаєте жінці? Вона зробила добре діло для Мене. ⁷Бо бідняки завжди будуть з вами, то й допомагати їм ви зможете, коли схочете. А Я буду з вами не завжди. ⁸Вона зробила, що змогла. Вона заздалегідь змастила Моє тіло, щоб приготувати до похорону. ⁹Правду кажу вам: хоч би де проповідувалася по світу Євангелія, завжди згадуватимуть, що ця жінка зараз зробила на пам'ять про неї».

Юдина зрада

¹⁰Юда ж Іскаріот, один з дванадцяти апостолів, пішов до первосвящеників, щоб виказати їм Ісуса. ¹¹Ті були дуже втішені, почувши його, й пообіцяли добре заплатити. Тож Юда почав вишукувати зручний час, аби видати їм Ісуса.

Таємна вечеря Ісуса з Його учнями

¹²Першого дня Опрісноків, коли було принесене в жертву пасхальне ягня, Ісусові учні запитали Його: «Де б Ти хотів, щоб ми приготували Тобі Пасхальну вечерю?» ¹³⁻¹⁴Він послав двох Своїх учнів, сказавши: «Ідіть у місто, і там зустрінете чоловіка, що нестиме жбан води. Ідіть за ним, і куди він зайде по дорозі, скажіть господареві тієї оселі: «Вчитель питає: «Де Моя кімната, де Я зі Своїми учнями міг би Пасхальну вечерю спожити?» ¹⁵І він приведе вас у велику прибрану, приготовану, мебльовану світлицю, що нагорі. Там і приготуйте нам усе для вечері».

¹⁶Отож учні пішли до міста, і все сталося так, як Він казав їм. І приготували вони Пасхальну вечерю. ¹⁷Як настав вечір, прийшов Ісус із дванадцятьма. ¹⁸І коли вони їли за столом, Ісус сказав: «Істинно кажу вам: один із вас, хто зараз їсть зі Мною, видасть Мене».

³Мирро ароматична олія, що вживалася як у косметичних цілях, так і для змащення померлих.

¹⁹Вони дуже засмутилися і кожен домагався: «Певне, це не я?» ²⁰Він відказав їм: «Один з дванадцятьох, хто вмочує хліб зі мною в одну миску. ²¹І Син Людський піде на смерть, як було написано про Нього в Святому Письмі. Але горе тому, хто видасть Сина Людського. Краще б йому було ніколи не народжуватися».

²²Під час учти Він узяв хлібину, віддав дяку, переломив і дав їм зі словами: «Візьміть: їжте, це тіло Моє». ²³Потім узяв Він чашу, сотворивши вдячну молитву, передав учням Своїм, і всі пили з неї. ²⁴І сказав Він: «Це кров Моя, що засвідчує новий Заповіт Божий людям Його. Це кров, що проллється на користь багатьох людей. ²⁵Правду кажу вам, що не питиму більш плоду виноградного аж до того дня, коли нове питиму його в Царстві Божому».

²⁶І заспівали вони хвальної пісні й подалися на Оливну гору. ²⁷І сказав їм Ісус: «Усі ви втратите віру, бо написано:

«Як ударю пастиря,
то й вівці порозбігаються».

Захарія 13:7

²⁸Але як Я воскресну від смерті, то піду до Галилеї раніше за вас».

²⁹Та Петро мовив: «Навіть якщо всі віру втратять, то я не втрачу». ³⁰Тоді сказав йому Ісус: «Істинно кажу тобі: сьогодні — саме цієї ночі — ще до того, як двічі проспівас півень, ти тричі зречешся Мене». ³¹Та Петро й далі вперто наполягав: «Навіть якщо я маю вмерти разом з Тобою, я ніколи не зречуся». Та й інші обіцяли те саме.

³²Потім прибули вони до місцини, що називалася Гефсиманією. І сказав Ісус учням своїм: «Посидьте тут, поки Я помолюся». ³³Він узяв з собою Петра, Якова та Іоана. Ісус почав тужити й побиватися. ³⁴І сказав Своїм учням: «Душа моя переповнена смертельною скорботою. Побудьте тут, на чатах». ³⁵І відійшовши трохи подалі, припав до землі й молив, щоб, якщо то можливо, обминула Його лиха година. ³⁶І молив Він: «Абба¹, Батьку, все підвладне тобі. Забери цю чашу страждань від Мене. Але чини за Своєю волею, а не за Моєю».

¹Абба — слово, яким ізраїльські діти зверталися до батька.

³⁷І приходять Ісус і бачить, що сплять Його учні, і звернувся Він до Петра: «Симоне, ти спиш? Хіба ж не міг ти лише годину не спати?» ³⁸Пильнуйте і молитесь, щоб не піддатися спокусам, бо прагне дух, та тіло слабке». ³⁹І знову відійшов Він і молився, кажучи те саме. ⁴⁰І знову повернувся Ісус і побачив, що учні Його сплять — очі заспані. І знічені, вони не знали, що й сказати. ⁴¹І підійшов Він утретє й сказав їм: «Ви все ще спите та відпочиваєте? Досить. Час настав. Сина Людського видають у руки грішникам. ⁴²Вставайте! Ходімо! Дивіться, ось зрадник мій наближається».

Як арештували Ісуса

⁴³І саме в ту мить, коли Ісус казав це, з'явився Юда, один з дванадцятьох. А з ним юрба з мечами та кілками, — їх наслали первосвященики, книжники та старійшини. ⁴⁴Зрадник подав їм знак: «Кого я поцілую, той і є. Хапайте Його і беріть під варту».

⁴⁵Юда підійшов до Ісуса й каже: «Учителю!» І поцілував Його. ⁴⁶Тоді схопили Ісуса і взяли Його під варту. ⁴⁷Один із тих, хто стояв поруч із Ним, витягнув свого меча і вдарив прислужника первосвященика й відрубав йому вухо. ⁴⁸Тоді звернувся до них Ісус зі словами: «Ви прийшли, щоб схопити Мене, як розбійника — з мечами та киями. ⁴⁹Щодня був Я з вами, навчаючи вас у храмі, але ви не хапали Мене. Та написано в Святому Письмі має збутися». ⁵⁰І всі учні Ісусові кинули Його й втікли.

⁵¹⁻⁵²Серед тих, хто йшов за Ісусом, був один юнак, загорнений у лляну ряднину на голе тіло. Його також намагалися схопити, але він кинув ту ряднину і втік голий.

⁵³Повели Ісуса до головного первосвященика. І зібралися всі первосвященики, старійшини та книжники. ⁵⁴А Петро звіддалік ішов за Ісусом назирці та й прийшов прямо на подвір'я первосвященика. І сидів там із охоронцями, гріючись біля багаття.

⁵⁵Первосвященики і вся рада намагалися вишукати свідчення проти Ісуса, щоб стратити Його, але нічого знайти не могли. ⁵⁶Хоча багато хто лжесвідчив проти Нього, але всі ті свідчення не трималися купи. ⁵⁷Деякі з присутніх вставали й зводили

наклепи на Ісуса, кажучи: ⁵⁸«Ми самі чули, як Він говорив: «Я зруйную цей храм рукотворний і за три дні зведу інший — нерукотворний». ⁵⁹Але й в цьому їхні свідчення не узгоджувалися одне з другим. ⁶⁰Тоді встав головний первосвященик перед ними і запитав Ісуса: «Що свідчать ці люди про Тебе?»

⁶¹Але Він змовчав, не відповів нічого. Головний первосвященик знову запитав Його: «Ти Христос, Син Благословенного Бога?» ⁶²Ісус відповів: «Я! І побачите ви Сина Людського, який сидітиме праворуч від Всемогутнього. І наблизатиметься Він по хмарах небесних». ⁶³Первосвященик роздер на собі одяг і сказав: «Навіщо тут іще якісь свідки? ⁶⁴Ви чули це богохульство. Яка ваша думка?» І всі вони визначили, що Ісус заслуговує на смерть. ⁶⁵І почали плювати на Нього, накривати Його обличчя й бити Його, кажучи: «Пророкуй!» Тоді слуги схопили Його й били Його по обличчю.

Петро зрікається Ісуса

⁶⁶⁻⁶⁷А Петро якраз був унизу, на подвір'ї. Тут прийшла одна зі служниць головного первосвященика і, побачивши Петра, який грівся біля вогнища, пильно подивилася на нього й сказала: «Ти також був із тим Назаретянином, Ісусом».

⁶⁸Та Петро заперечив словами: «Я не знаю і не розумію, про що ти говориш». І він пішов до виходу, аж тут заспівав півень. ⁶⁹Але та дівчина-служниця, що побачила його, знову почала говорити всім, хто там стояв: «Цей чоловік — один із них!»

⁷⁰І знову Петро заперечив це. Але за мить ті, хто був там, сказали Петрові: «Безперечно, ти один із них, адже ти також галилеянин».

⁷¹Петро почав божитися та присягатися: «Не знаю я Того Чоловіка, про Якого ви говорите!» ⁷²Тієї ж миті вдруге проспівав півень. І згадав Петро Ісусові слова, звернені до нього: «Ти тричі зречешся Мене ще до того, як двічі проспівася півень». І він заридав.

Суд у Понтія Пилата

15А як настав ранок, первосвященики разом зі старійшинами, з книжниками

і з усім Синедріоном¹ надумали, що робити. Вони зв'язали Ісуса, повели й передали Його Пилатові². ²І Пилат запитав Його: «Ти — цар Юдейський?» Ісус відповів: «Це ти сказав». ³А первосвященики звинувачували Його в багатьох злочинах. ⁴Пилат знову запитав Його: «Ти не збираєшся відповідати? Але ж поглянь, скільки звинувачень висунено проти Тебе!» ⁵Але Ісус і далі не відповідав. Пилат був збентежений.

Пилат намагається звільнити Ісуса

⁶На Пасху Пилат за звичаєм відпускав на волю одного з приречених злочинців, за якого просили. ⁷Серед ув'язнених бунтівників був чоловік на ім'я Варавва. Вони були винні у вбивствах. ⁸Прийшли люди й просили Пилата зробити те, що він зазвичай робив для них.

⁹Пилат запитав їх: «Чи хочете ви, щоб я відпустив царя Юдейського?» ¹⁰Він так запитав, бо знав, що первосвященики передали йому Ісуса через заздрощі. ¹¹Та первосвященики підбурювали натовп просити Пилата відпустити Варавву замість Ісуса.

¹²Але Пилат знову звернувся до них із запитанням: «Що ж ви тоді хочете, щоб я зробив з тим, кого ви називаєте царем Юдейським?» ¹³У відповідь натовп загукав: «Розіп'яти Його!» ¹⁴Однак Пилат запитав: «За що? Який на Ньому злочин?» Та вони загорлали ще дужче: «Розіп'яти Його!» ¹⁵Пилат хотів догодити юрбі то й відпустив Варавву. А Ісуса наказав бити різками та віддав розіп'яти.

¹⁶Пилатові воїни відвели Його до преторії³ і скликали цілий відділ воїнів. ¹⁷Вони наділи на Ісуса багряницю⁴, а на голову Йому сплели терновий вінок. ¹⁸І почали глузливо вітати Його: «Вітаємо, царю Юдейський!» ¹⁹І били Його ціпком по голові, й плювали на Нього, й при тому самі падали на коліна, вклоняючись Йому. ²⁰А як скінчили вони знущатися й насміхатися з Нього, то скинули з Нього багряницю і

¹Синедріон — верховний суд Юдеї.

²Понтій Пилат — римський намісник Юдеї в 26–36 рр н. е.

³Преторія — латинська назва приміщення, де перебував прокуратор.

⁴Багряниця — накидка багряного кольору.

вдягли на Нього Його вбрання. І повели Його на розіп'яття.

Страта

²¹А по дорозі зустріли Симона Кири-неянина, який повертався з поля (він був батьком Олександра і Руфа). Воїни примусили його нести хрест, що призначався для Ісуса. ²²І привели вони Ісуса на місце, що називалося Голгофою (це означало «Череповище»). ²³Вони запропонували Йому вина, змішаного з мирром, та Він відмовився. ²⁴І тоді Ісуса розіп'яли. І воїни почали ділити між собою Його вбрання, кидаючи жереб, кому що дістанеться. ²⁵Була дев'ята година ранку, коли розіп'яли Ісуса. ²⁶На табличці було написано офіційне звинувачення: «ЦАР ЮДЕЙСЬКИЙ».

²⁷Разом із Ним розіп'яли двох розбійників — одного по праву руку від Нього, другого — по ліву.¹ ²⁹Проходячи повз, люди ображали Його. Вони хитали головами й примовляли: «Овва! Ти ж нахвалявся геть зруйнувати храм і вібудувати знову за три дні. ³⁰То зійди з хреста, врятуй хоча б Себе Самого!» ³¹Так само насміхалися з Нього й первосвященики й книжники і перемовляли між собою: «Він рятував інших, а Себе врятувати не може!» ³²Хай же цей Христос, цей цар Ізраїльський зараз зійде з хреста, щоб ми пересвідчилися й повірили в Нього». І навіть ті, що були розіп'яті разом з Ним, також ображали Його.

Смерть Ісуса

³³Опівдень темрява настала на всій землі — до третьої години. ³⁴А о третій Ісус вигукнув дужим голосом: «Елої, Елої, лама савахфани?», що в перекладі означає: «Боже Мій, Боже Мій, навіщо Мене ти покинув?»² ³⁵Коли це почули ті, що стояли навколо, вони заговорили: «Послухайте, Він гукає Іллю». ³⁶А один чоловік підбіг, намочив губку оцтом, настромив її на тростину й дав Ісусові напитися. А сам каже: «Заждіть! Зараз побачимо, чи з'явиться Його Ілля й чи зніме Його з хреста». ³⁷Ісус голосно скрикнув і помер.

³⁸І завіса в храмі роздерлася надвоє — від верху й до самого долу. ³⁹Коли центуріон,³ що стояв поблизу, побачив, як Ісус помер, він промовив: «Цей чоловік справді був Сином Божим!»

⁴⁰Кілька жінок дивилися здалеку. Серед них були й Марія Магдалена, й Марія — мати Якова — молодшого та Йосипа, і Саломія. ⁴¹Вони супроводжували Ісуса в Галилеї і піклувалися про Нього. Було також і багато інших жінок, які прийшли за Ним до Єрусалиму.

Похорон Ісуса

⁴²⁻⁴³Настав вечір. І оскільки це був день приготувань (день перед суботою), то прийшов Йосип з Ариматеї. То був поважний радник, який також чекав на з'яву Царства Божого. Він хоробро пішов до Пилата й попросив віддати йому тіло Ісусове. ⁴⁴Пилат був здивований, що Ісус помер на хресті так скоро, то він погукав центуріона й запитав його, як давно помер Ісус. ⁴⁵А вислухавши доповідь центуріона, звелів віддати Ісусове тіло Йосипові.

⁴⁶Йосип придбав полотняну одежину, зняв Ісусове тіло з хреста, загорнув Його в полотно й поклав у склеп, що був висічений у скелі. Потім прикотив камінь і затулив ним вхід до склепу. ⁴⁷А Марія Магдалена та Марія — Йосипова мати бачили, де поховано Ісуса.

Воскресіння Ісуса

16Коли минула субота, Марія Магдалена, Марія — мати Якова, й Саломія придбали пахоців, аби намастити Його тіло. ²І рано-вранці, тільки-но зійшло сонце в перший день тижня⁴, вони прийшли до склепу. ³І казали одна одній: «Хто ж нам відкотить від входу той камінь?»

⁴Та наблизившись, помітили, що той камінь, такий великий, хтось уже відкотив убік. ⁵А ввійшовши до склепу, побачили, що праворуч сидить молодий чоловік, убраний в білу тогу. Жінки були вражені. ⁶А він каже: «Не бійтеся! Ісус з Назарету, що був розіп'ятий, воскрес! Однак тут Його зараз

¹Вірш 27 Деякі грецькі рукописи наводять вірш 28, у якому мовиться: «І збулося сказане в Святому Письмі: «Його вважалося за розбійника».

²Вірш 34 Псалми 22:1.

³Центуріон командир центурії (підрозділу) в римському легіоні.

⁴І рано-вранці ... тижня В Ізраїлі тиждень починався з неділі.

немає. Можете оглянути те місце, де Він лежав. ⁷Але от що: йдіть до Його учнів і Петра і скажіть їм: «Він буде в Галилеї раніше, ніж ви. Там ви знайдете Його, як Він і обіцяв вам». ⁸То жінки вийшли звідти й побігли геть від поховання, приголомшені й охоплені страхом. І, нажахані, вони нікому нічого не сказали¹.

Ісус являється Марії Магдалені та учням Своїм

⁹Після Свого воскресіння, рано-вранці першого дня тижня Ісус насамперед з'явився перед Марією Магдаленою, з якої Він був вигнав сімох нечистих. ¹⁰Вона пішла й розповіла про це тим, хто раніше був з Ним. Вони тужили й ридали. ¹¹А почувши, що Він живий, і що вона бачила Його, учні не могли повірити.

¹²По тому Ісус у іншій постаті явився перед двома Своїми учнями, коли ті йшли по дорозі на село. ¹³Вони повернулися й розповіли про все іншим, але ніхто не повірив і їм.

Ісус являється одинадцятьом апостолам

¹⁴Згодом Ісус явився одинадцятьом апостолам, коли вони обідали. Ісус почав докоряти їм за їхнє невір'я і їхню впертість — що не повірили вони тим, хто бачив Його, воскреслого з мертвих. ¹⁵Він говорив їм: «Ідіть по всьому світові й проголошуйте Благовість Божу всім Божим створінням. ¹⁶Хто повірить і охреститься, той буде спасений. А хто не матиме віри, той приречений. ¹⁷⁻¹⁸Тих, хто вірить, супроводжуватимуть чудесні знамення: Моїм ім'ям вони виганятимуть нечистого, вони заговорять невідомими їм раніше мовами, вони гадюк братимуть голими руками, а якщо вип'ють отруту, вона не візьме їх. Вони покладатимуть руки свої на хворих, і ті зцілюватимуться». ¹⁹Отак промовивши, Господь Ісус був взятий на Небо, і там Він сів по праву руку від Бога.

²⁰Апостоли ж вирушили по всіх усядах проповідувати, і Господь ішов з ними разом і чудесними знаменнями підтверджував Слово.

¹**Вірш 8** У деяких грецьких рукописах цей вірш є останнім у Євангелії від Марка.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>